

Indledningen er redigeret af Krista Stinne Greve Rasmussen og Else Riisager
Tilsyn ved dr.theol. Jesper Tang Nielsen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med
punktcommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til “Den levende Christus”

ved Katja Gottlieb

Indhold

- 1 Baggrund
- 2 Indhold
- 3 Salmens videre liv
- 4 Anvendt litteratur

1 Baggrund

Grundtvigs salme “Den levende Christus” blev trykt første gang den 28. november 1847 på forsiden af *Dansk Kirketidende*. Datoen var første søndag i advent. Tidsskriftet udkom ugentligt og blev udgivet af to yngre teologer, Theodor Fenger og C.J. Brandt, der begge var en del af kredsen omkring Grundtvig.

2 Indhold

Salmen “Den levende Christus” består af 14 strofer og falder i tre afsnit (strofe 1-5, strofe 6-10, strofe 11-14), der er struktureret omkring bevægelse gennem både rum og tid. Det første afsnit åbner i historisk tid med en nedadgående bevægelse: Guds søn kom, lyslevende fra Himmerig, til Jorden (strofe 1). Teksten fortsætter herefter i det, man kan kalde en horisontal bevægelse med Jesus’ levede liv, og hans forkyndelse for sin samtid (strofe 2). I strofe 3 behandles korsfæstelsen og nedstigningen til dødsriget, hvor Jesus prædiker for de tidligere slægter. Salmens bevægelse kulminerer her med opstandelsen, Kristi himmelfart (strofe 4) og med Helligåndens komme fra himlen (strofe 5), der baner vejen for den kristne kirkes begyndelse.

Hernæst brydes læserens forventning, da strofe 6 ikke åbnes med den sammenbindende og kraftfulde anafor “Lyslevende”, der ellers har indledt samtlige

strofer. I stedet mødes vi af stilstand i en tid, hvor ordet syntes dødt, og mennesker jf. Uffe Hansen ikke søgte Jesus blandt de levende, men kun i bogen, eller i hans "Efterladenskab", som Grundtvig formulerer det (Hansen 1951, s. 259). Herfra løftes blikket mod stjernehimlen og videre mod salmens nutid, hvor Jesus sidder lyslevende "Paa Thronen i det Høie" (strofe 7), men i kraft af trosbekendelsen, dåben og nadveren er tilstede hos menigheden (strofe 9).

I salmens tredje del sammenkædes salmens nutid med den tid, der skal komme (strofe 11), og der rækkes ud mod Kristi genkomst, hvor de retfærdige, jf. Matt 25,46, vil kunne se frem til evigt liv. Det er en fremtid, der spejles i menighedens fællesskab, hvor Jesus gennem ordet allerede lever og giver liv til dem, der tror på ham (strofe 14).

Det, at Jesus efter sin bortgang fortsat lever hos menigheden, er centralt i Johannesevangeliets kapitel 14,19, der også er det tekststed, som Grundtvig i forbindelse med førstetrykket havde anført som en form for motto eller undertitel til "Den levende Christus". Tekststedet indgår som en del af Jesu afskedstale til disciplene (Joh. 13-17), og i Joh. 14,19 udtaler Jesus i den nuværende bibeloversættelse: "Endnu en kort tid, og verden ser mig ikke længere, men I ser mig, for jeg lever, og I skal leve". Det vil, som Helge Kjær Nielsen påpeger, sige, at "Det er det forhold, at Jesus lever, som muliggør, at disciplene og den senere menighed kan erkende ham, og det fører til liv for dem" (Nielsen 2007, s. 482). Eller som Grundtvig formulerer det: "Lyslevende vi her og hist / Er alle da, og blive, / Som troe paa dig, vor Herre Christ" (strofe 14).

3 Salmens videre liv

"Den levende Christus" er i dag kendt som salmen "Lyslevende fra Himmerig", der er optaget i *Den danske Salmebog* som nummer 66. Den kan findes i afsnittet "Troen på Gud Helligånd". Salmen har siden, den første gang blev indlemmet i *Den danske Salmebog* (1953), bestået af 6 strofer. Der er tale om originaludgavens første 4 strofer, der følges af en femte strofe, som er komponeret af førstetrykkets strofe 7, 8 og 9. Derpå afrundes med førstetrykkets strofe 11. På den måde er salmens treleddede struktur, som omfatter det, der var, det, der er og det, der skal komme, bevaret.

4 Anvendt litteratur

- Dahn, Helge (1984) *Salmehåndbogen. En gennemgang af den danske salmebog*, 2. udg. [1968]. København.
- Nielsen, Helge Kjær (2007) *Kommentar til Johannesevangeliet*. Aarhus.
- Malling, Anders (1962) *Dansk salmehistorie*, bind 3. København.